

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 191/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Rastislavom Lenartom, advokátom, Pollova 32, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/150/2023 z 26. septembra 2024 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 13. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/150/2023 z 26. septembra 2024 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Žiada o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur a tiež náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou domáhal určenia absolútnej neplatnosti darovacej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanou ako obdarovanou a [REDAKOVANÉ] ako dárkyňou. Okresný súd Košice II rozsudkom sp. zn. 10C/16/2020 z 22. júna 2021 žalobu sťažovateľa zamietol s odôvodnením, že žaloba trpí zjavným nedostatkom vecnej legitímácie v situácii, ak stranou sporu nie je druhá zmluvná strana darovacej zmluvy, a poukázal tiež na to, že sťažovateľ na podanej žalobe nemá ani naliehavý právny záujem, lebo dárkyňa [REDAKOVANÉ] dosiaľ žije, teda sťažovateľ sa nemôže domáhať práv dediča, keďže sa zatiaľ dedičom dárkyne [REDAKOVANÉ] nestal.

3. Po podaní odvolania Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 5Co/27/2022-149 z 9. februára 2023 potvrdil rozsudok okresného súdu, pričom sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie,

že sťažovateľ nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení a z dôvodu, že žalobu bolo nutné zamietnuť aj pre nedostatok vecnej legitímácie na strane žalovanej, pokiaľ žalobca za žalovanú neoznačil darkyňu, ktorá dosiaľ žije a bola účastníčkou namietanej darovacej zmluvy.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na § 420 písm. e) a f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP, pričom argumentoval, že ide o žalobu o vyslovenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu a zákon mu umožňuje podať tento druh žaloby, pretože výpočet žalôb v § 137 CSP je založený na exemplifikatívnom výpočte druhu žalôb, a teda sú prípustné aj iné žaloby ako žaloby vymenované v § 137 CSP. Súd podľa neho tiež vec nesprávne právne posúdil vo vzťahu k existencii naliehavého právneho záujmu sťažovateľa a nevykonal navrhované dôkazy. Namietal, že ho súd nevyzval v zmysle § 129 CSP, aby doplnil neúplný okruh strán sporu, teda aby odstránil vady podania a neurčil mu na to ani lehotu nie kratšiu ako 10 dní. Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, predovšetkým v súvislosti s otázkou vecnej legitímácie v konaní, a nevysporiadal sa so všetkými odvolacími dôvodmi.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné.

6. Podľa názoru sťažovateľa dovolací súd o podanom dovolaní rozhodol nesprávne, nevysporiadal sa so všetkými dovolacími dôvodmi uvedenými sťažovateľom, s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci a nesprávnym vyhodnotením dôkazov, ako aj nevykonaním dôkazov.

7. V súvislosti so záverom všeobecných súdov, že sťažovateľ na požadovanom určení neplatnosti darovacej zmluvy nepreukázal naliehavý právny záujem, pretože pokiaľ [REDAKOVANÉ] žije, teda nemôže sa domáhať práva dediča, poukázal sťažovateľ na to, že [REDAKOVANÉ] zomrela 1. septembra 2024 (dedičské konanie vedené pod sp. zn. 77D/702/2024-32, Dnot 172/2024 a jedným z dedičov po poručiťelke je aj sťažovateľ).

8. V čase, keď najvyšší súd rozhodoval o dovolaní (26. septembra 2024), už [REDAKOVANÉ] nežila, preto sťažovateľ považuje odôvodnenie napadnutého uznesenia za absolútne zmätočné a v rozpore s právnym a so skutkovým stavom ku dňu jeho vydania. Zároveň uviedol, že o smrti [REDAKOVANÉ] sa dozvedel až „okolo dátumu 21. 11. 2024 - 23. 11. 2024 a teda sa jedná o dôkaz, ktorý nebol ani v konaní na súde inej inštalencie ani na odvolacom súde a ani na dovolacom súde sťažovateľovi známy a ani doručený“.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením odvolacieho súdu.

10. Napriek tomu, že sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie čl. 46 ústavy ako takého, z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sa domáha ochrany základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto ústavný súd zameral svoj prieskum na označené základné práva sťažovateľa.

11. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých

sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

12. Ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

13. Sťažovateľ namietané porušenie označených práv odôvodňuje tým, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení nevysporiadal so všetkými uplatnenými dovolacími dôvodmi, nesprávne právne posúdil jeho vec a stotožnil sa s nesprávnym vyhodnotením dôkazov, ako aj nevykonaním dôkazov súdmi nižších inšancií. Zároveň poukázal na to, že v čase rozhodovania dovolacieho súdu došlo k zmene podmienok na posúdenie naliehavého právneho záujmu sťažovateľa vo veci, keďže ██████████ zomrela a on sa stal jedným z jej dedičov.

14. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preskúmal postup dovolacieho súdu a napadnuté uznesenie, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, a zistil, že sťažovateľ uplatnil oba dovolacie dôvody, teda podľa § 431 ods. 1 CSP, ktorý vymedzil vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. e) a f) CSP, a tiež dovolací dôvod nesprávneho právneho poúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), pričom prípustnosť dovolania vyvodil z § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

15. V súvislosti s namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) ústavný súd poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorom dovolací súd okrem iného uviedol, že obsah spisu v posudzovanej veci nedáva podklad na záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa podľa názoru najvyššieho súdu vysporiadalo so všetkými podstatnými odvolacími námietkami sťažovateľa a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Odvolací súd zdôraznil, že žaloba bola dostatočne určitá a zrozumiteľná, aby o nej mohlo prebehnúť civilné sporové konanie, a preto nebol potrebný postup podľa § 129 CSP. Dovolací súd dospel k rovnakému záveru ako odvolací súd, podľa ktorého sa sťažovateľovi v odvolaní nepodarilo spochybníť správnosť záveru súdu prvej inšancie, že nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pokiaľ v tejto súvislosti iba bez ďalšieho tvrdil, že v jeho prípade nejde o žalobu podľa § 137 písm. d) CSP a ani inú žalobu v zmysle § 137 písm. a) až d) CSP, a preto je v jeho prípade prípustný aj iný druh žaloby. Konkrétna odvolacia argumentácia v tomto smere však v odvolaní absentuje.

16. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že dovolateľ síce v dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP, ale v súlade s § 431 ods. 2 CSP nešpecifikoval, v čom konkrétne spočíva vada zmätočnosti konania predpokladaná v § 420 písm. e) CSP. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie v tejto časti podľa § 447 písm. c) CSP odmietol z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

17. Najvyšší súd vo vzťahu k namietanému dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorého prípustnosť sťažovateľ vyvodil z § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, predovšetkým uviedol,

že v preskúmvanej veci dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) neuviedol, ktorý konkrétny dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP v podanom dovolaní uplatňuje, a teda zodpovedajúcim spôsobom nevymedzil nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to predpokladá § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 CSP tohto právneho predpisu. Dovolateľ navyše žiadnym spôsobom nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku zásadného významu, pričom uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana. Dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktoré rozhodnutia eventuálne mal dovolateľ na mysli. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred nim riešili súd prvej inštancie či odvolací súd. Dovolací súd konštatoval, že dovolateľ v podanom dovolaní v zmysle už uvedeného nešpecifikoval právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu bola rozhodovaná rozdielne.

18. Nad rámec dovolací súd poukázal na to, že sťažovateľ na požadovanom určení neplatnosti darovacej zmluvy nepreukázal naliehavý právny záujem. Pokiaľ [REDAKOVANÉ] žije, nemôže sa domáhať práv dediča, keďže zatiaľ dedičom [REDAKOVANÉ] nie je. Sťažovateľovi sa podľa názoru dovolacieho súdu nepodarilo preukázať naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti darovacej zmluvy z dôvodu, že jej účastníkmi (zmluvnými stranami) boli tretie osoby, a to žalovaná ako obdarovaná a daryňa (dosiaľ žijúca), ktorú však sťažovateľ stranou neučinil.

19. Dovolanie, v ktorom sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 CSP, súd odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

20. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia dovolacieho súdu možno vyvodiť, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľa primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmvaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolaním sťažovateľa vo vzťahu k oboj dovolačím dôvodom, pričom závery, ku ktorým dospel, podrobne, jasne a zrozumiteľne vysvetlil a podporil aktuálnou judikatúrou súdnych autorít.

21. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa úmrtia [REDAKOVANÉ] počas dovolacieho konania ústavný súd konštatuje, že dovolací súd ani sám sťažovateľ v čase vydania napadnutého uznesenia touto informáciou nedisponovali. Ústavný súd však pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018).

22. Ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky dovolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o dovolaní podstatný význam. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré

stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (podobne II. ÚS 114/2021 a tam citovaná judikatúra).

23. Právne závery, ktoré viedli najvyšší súd v konečnom dôsledku k odmietnutiu dovolania sťažovateľa, majú podľa názoru ústavného súdu oporu v aplikovaných ustanoveniach Civilného sporového poriadku, uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov ústavný súd považuje za ústavne konformný, nepopierajúci ich účel a význam, preto podľa názoru ústavného súdu nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do označených práv sťažovateľa.

24. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a základným právom sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o jeho porušení.

25. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

26. Z argumentácie sťažovateľa zároveň zjavne vyplýva, že k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu malo dôjsť v zásade z rovnakých dôvodov ako k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Za týchto okolností v prípade, ak ústavný súd dospel k záveru, že postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, tak nemožno reálne uvažovať ani o porušení základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2025

Ľuboš Szigeti
predseda senátu